

Výbor pre regionálny rozvoj
predsedníčka

27.1.2023

Irene Tinagli
predsedníčka
Výbor pre hospodárske a menové veci
BRUSEL

Vec: Stanovisko k európskemu semestru pre koordináciu hospodárskych politík
2023 (2022/2150(INI))

Vážená pani predsedníčka,

v rámci uvedeného postupu bol Výbor pre regionálny rozvoj požiadaný o predloženie stanoviska Vášmu výboru. Výbor sa na svojej schôdzi 6. októbra 2022 rozhodol predložiť toto stanovisko vo forme listu.

Výbor pre regionálny rozvoj záležitosť preskúmal na svojej schôdzi 25. januára 2023. Na tejto schôdzi¹ sa rozhodol vyzvať Výbor pre hospodárske a menové veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy.

S úctou

Younous Omarjee

¹ Na záverečnom hlasovaní boli prítomní: Younous Omarjee (predseda), Isabel Benjumea Benjumea (podpredsedníčka), Krzysztof Hetman (podpredseda), Nora Mebarek (podpredsedníčka), François Alfonsi, Pascal Arimont, Adrian-Dragoş Benea, Stéphane Bijoux, Franc Bogovič, Karolin Braunsberger-Reinhold, Daniel Buda, Corina Creţu, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Matthias Ecke, Chiara Gemma, Mircea-Gheorghe Hava, Hannes Heide, Ondřej Knotek, Elżbieta Kruk, Martina Michels, Denis Nesci, Niklas Nienaaß, Andrey Novakov, Jan Olbrycht, Alessandro Panza, Mauri Pekkarinen, Rovana Plumb, Caroline Roose, Bronis Ropé, Marcos Ros Sempere, André Rougé, Susana Solís Pérez, Jordi Cañas (za Alina Mituţu, podľa článku 209 ods. 7), Gilles Lebreton (za Erica Minardiho, podľa článku 209 ods. 7)

NÁVRHY

Výbor REGI

- so zreteľom na články 174 a 175 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ),
1. pripomína, že článok 175 ZFEÚ stanovuje, že členské štáty riadia a koordinujú svoje hospodárske politiky tak, aby dosiahli aj ciele uvedené v článku 174; a že v súlade s článkom 174 ZFEÚ Únia rozvíja a uskutočňuje činnosti vedúce k posilneniu svojej hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti; ďalej pripomína, že okrem článkov 174 a 175 ZFEÚ musí byť navrhovanie a vykonávanie politik Únie vrátane hospodárskeho semestra ako koordinácie hospodárskych politik v plnom súlade s týmto cieľom a musí podporovať celkové harmonické dosahovanie cieľov Únie a znižovanie rozdielov medzi úrovňami rozvoja jednotlivých regiónov;
 2. poukazuje na to, že v článku 174 ZFEÚ sa Európskej únii a členským štátom takisto nariaďuje, aby posilnili hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť a zamerali sa na znižovanie rozdielov medzi úrovňami rozvoja rôznych regiónov a zaostalosti najviac znevýhodnených regiónov (článok 3, ods. 3 ZEÚ), pričom osobitnú pozornosť je potrebné venovať vidieckym regiónom, regiónom zasiahnutým zmenami v priemysle a regiónom závažne a trvalo znevýhodneným prírodnými a demografickými podmienkami, ako sú najsevernejšie regióny a regióny s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva, ostrovom a cezhraničným a horským regiónom. Okrem toho je tento mandát záväzný pre všetky ostatné politiky EÚ, najmä politiky v rámci európskeho semestra, ktoré by nemali narúšať cieľ územnej súdržnosti medzi týmito územiaми;
 3. zdôrazňuje, že závery európskeho semestra a odporúčania pre jednotlivé krajiny majú významné dôsledky pre regióny, ktoré by sa mali pravidelne monitorovať v rámci politiky súdržnosti; vyzýva Komisiu, aby sa v rámci európskeho semestra viac usilovala dosiahnuť cieľ hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a aby sa v príslušných správach o jednotlivých krajinách a odporúčaníach pre jednotlivé krajiny viac zamerala na výzvy, ktorým čelia európske oblasti a regióny;
 4. zdôrazňuje, že zelená a digitálna transformácia, potreba zaistiť energetickú bezpečnosť, ako aj sociálnu a hospodársku odolnosť si budú v nadchádzajúcich rokoch vyžadovať trvalo vysokú úroveň investícií; zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa investície, ktoré spĺňajú tieto ciele a neodchyľujú sa od cieľov Parížskej dohody, primerane zohľadňovali pri hodnotení fiškálnej pozície členských štátov v kontexte Paktu stability a rastu;
 5. navrhuje, aby sa zvažila lepšia integrácia cieľov udržateľného rozvoja do európskeho semestra, a pripomína, že tento rámec správy sa už používa v regiónoch a mestách; OECD na druhej strane odhaduje, že 65 % cieľov udržateľného rozvoja nemožno dosiahnuť bez zapojenia regiónov a miest;
 6. zdôrazňuje, že závery európskeho semestra a odporúčania pre jednotlivé krajiny majú významný regionálny dosah a pre európskych občanov môžu mať negatívne sociálne a hospodárske dôsledky; zdôrazňuje, že pri vykonávaní štrukturálnych reforiem stanovených v európskom semestri je potrebné zohľadniť regionálne špecifiká s cieľom

zmierniť účinky krízy, ktorá vážne postihuje občanov v dôsledku nadmerného nárastu životných nákladov;

7. domnieva sa, že ak by sa mali začleniť ciele udržateľného rozvoja, ako aj Európskeho piliera sociálnych práv do rozsahu pôsobnosti európskeho semestra, vyžadovalo by sa posúdenie existujúcich ukazovateľov na monitorovanie vykonávania hospodárskych, environmentálnych a sociálnych politík EÚ; konštatuje, že prípadné začlenenie cieľov udržateľného rozvoja do európskeho semestra musí zohľadňovať rozdielne východiskové pozície jednotlivých území a vyžaduje si vhodný štatistický základ na monitorovanie týchto cieľov na regionálnej úrovni;
8. vyzýva európsky semester, aby venoval väčšiu pozornosť osobitnej podpore členských štátov pre regióny, ktoré sú znevýhodnené prírodnými alebo demografickými podmienkami a najviac postihnuté prechodom na udržateľnejšie a ekologickejšie hospodárstvo, ktoré môže stimulovať pracovné príležitosti, a aby riešil štrukturálne výzvy, ktorým čelia regióny so strednými príjmami, ktoré uviazli v pasci rozvoja, ako aj najvzdialenejšie a najsevernejšie riedko osídlené regióny, ostrovy a horské regióny;
9. domnieva sa, že v rámci európskeho semestra by sa mal viac zohľadňovať územný rozmer; ďalej zdôrazňuje, že územné rozdiely by sa mali riešiť prostredníctvom lokálnych politík vychádzajúcich s posúdením územného vplyvu;
10. vyzýva na ďalšie posilnenie prepojenia medzi kvalitnou zamestnanosťou, rodovou rovnosťou, udržateľným rastom a sociálnymi a klimatickými cieľmi v rámci európskeho semestra a na lepšie zameranie týchto oblastí s cieľom zlepšiť kvalitu života a blahobyt občanov;
11. konštatuje, že nedávne krízy, ako sú pandémie ochorenia COVID-19 a ruská vojna proti Ukrajine, uvrhli mnohé krajiny do náhlejšej a hlbšej recesie, ktorá viedla k rýchlo rastúcim nákladom na energiu a inflácii s mnohými neistotami; domnieva sa, že tieto krízy a ich hospodársky a sociálny vplyv sa v jednotlivých krajinách líšia, pričom sa medzi regiónmi EÚ zvyšuje chudoba, nerovnosti a rozdiely; zdôrazňuje, že by sa v boji proti týmto nerovnostiam a na podporu rýchlej a trvalej obnovy malo urobiť viac, najmä podporou MSP, ktoré sú postihnuté zvýšením nákladov na energiu;
12. domnieva sa, že sociálno-ekonomická kríza EÚ spôsobená dôsledkami pandémie ochorenia COVID-19 a ruskou vojnou proti Ukrajine si vyžaduje zachovať pozastavenie Paktu stability a rastu, kým členské štáty nedosiahnu dohodu o preskúmaní súčasných pravidiel správy hospodárskych záležitostí;
13. pripomína, že Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti vychádza z článku 175 ZFEÚ, ktorého cieľom je dosiahnuť zámery stanovené v článku 174 ZFEÚ, a teda dopĺňať politiku súdržnosti ako dlhodobú štrukturálnu investíciu;
14. zdôrazňuje význam rýchleho a efektívneho vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktorý Rada uznala za nástroj súdržnosti a ktorý je jedným z hlavných nástrojov obnovy s úvermi a grantmi finančnej podpory vo výške 672,5 miliardy EUR v prvých rokoch obnovy; význam dosiahnutia vysokého stupňa odolnosti domácich hospodárstiev je jedným z ponaučení z poslednej celosvetovej hospodárskej, sociálnej a finančnej krízy a je nevyhnutné zabrániť represívnym prístupom k správe

hospodárskych záležitostí v rámci európskeho semestra; domnieva sa, že je nevyhnutné zabezpečiť komplementárnosť v rámci programov súdržnosti a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj medzi nimi a zabrániť prekryvaniu pri ich vykonávaní;

15. vzhľadom na súčasnú hospodársku krízu a rast inflácie a nákladov na energiu a s cieľom zabezpečiť, aby sa dostupné finančné prostriedky naďalej využívali efektívne, nabáda Komisiu, aby členským štátom povolila a podporila prispôbenie ich národných plánov obnovy a odolnosti novej situácii, ako sa stanovuje v článku 21 Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti;
16. zdôrazňuje význam rýchleho a účinného vykonávania politiky súdržnosti v období 2021 – 2027; zdôrazňuje, že je potrebné tento proces urýchliť, aby sa predišlo ďalším oneskoreniam;
17. vyzýva Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, aby pomohol vybudovať udržateľnejšiu, odolnejšiu a spravodlivejšiu Európu pre ďalšiu generáciu, a to prostredníctvom investícií a právnych predpisov v oblasti environmentálnej udržateľnosti, energie z obnoviteľných zdrojov, obnovy, udržateľnej mobility, biodiverzity a produktivity; zdôrazňuje, že v záujme dosiahnutia 30 % cieľa zohľadňovať problematiku klímy vo viacročnom finančnom rámci a v rámci programu Next Generation EU v súlade s cieľmi OSN v oblasti udržateľného rozvoja bude musieť každý plán obnovy a odolnosti zahŕňať minimálne 37 % výdavkov súvisiacich s klímou; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili súlad, súdržnosť a synergie s Agendou 2030 prijatou OSN;
18. zdôrazňuje, že zapojenie regionálnych a miestnych orgánov, ako aj hospodárskych a sociálnych partnerov, profesijných združení a príslušných orgánov zastupujúcich občiansku spoločnosť, ako sú mimovládne organizácie, má zásadný význam pre úspešné vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, pokiaľ ide o rýchle zotavenie zo súčasnej krízy; v tejto súvislosti vyjadruje poľutovanie nad nedostatočným zapojením regionálnych a miestnych orgánov do koncepcie a vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti; vyzýva Komisiu, aby predložila hodnotiaci nástroj, ktorý zabezpečí dodržiavanie kritérií konzultácií členských štátov s miestnymi, regionálnymi a vnútroštátnymi organizáciami občianskej spoločnosti;
19. zdôrazňuje úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri podporovaní sociálneho hospodárstva a znižovaní ekonomických rozdielov s cieľom uspokojovať potreby komunity, najmä vzhľadom na negatívny vplyv pandémie ochorenia COVID-19 a vojny na Ukrajinu na podniky a spoločnosť ako celok; zdôrazňuje, že mnohé miestne malé a stredné podniky poskytovali základné služby v regiónoch, v ktorých verejné orgány nemali dobre fungujúcu infraštruktúru sociálnej starostlivosti; zdôrazňuje, že pri rozvoji sociálneho hospodárstva sa musí využívať celý potenciál sociálnych podnikov a organizácií, aby sa zabezpečilo silné oživenie hospodárstva, podporilo podnikanie a vytvorili kvalitné pracovné miesta vo všetkých regiónoch EÚ;
20. domnieva sa, že je potrebné flexibilne reagovať na rýchly vývoj súčasnej krízy a zabezpečiť primerané investície na podporu kľúčových odvetví, najmä tých, ktoré kríza zasiahla najviac, podporiť vytváranie a zachovanie kvalitných pracovných miest a zabezpečiť rovnaký prístup na trh práce v súlade s Európskym pilierom sociálnych práv;

zdôrazňuje, že osobitná pozornosť by sa mala venovať najzraniteľnejším skupinám obyvateľstva; konštatuje, že pandémia zvýraznila potrebu posilniť miestnu výrobu s cieľom zabrániť budúcim nedostatkom v hospodárskych odvetviach poľnohospodárstva, priemyslu a zdravotníctva; podporuje krátke okruhy a miestnu výrobu s cieľom výrazne znížiť emisie skleníkových plynov a posilniť miestne hospodárstva oslabené krízou;

21. opätovne zdôrazňuje kľúčovú úlohu politiky súdržnosti ako hlavnej investičnej politiky v Európe aj v procese obnovy; zdôrazňuje, že je potrebné zvýšiť rozpočet na politiku súdržnosti na obdobie po rokoch 2021 – 2027 s cieľom zachovať jej európsku pridanú hodnotu a prispieť tak k hospodárskemu rastu, sociálnemu začleneniu, inováciám a ochrane životného prostredia;
22. zdôrazňuje, že politiky rodovej rovnosti by sa mali zakotviť a začleniť do všetkých fáz správy hospodárskych záležitostí, najmä vzhľadom na rodový vplyv pandémie ochorenia COVID-19, ktorá mala negatívny vplyv na účasť žien na hospodárstve.